

PAAVALI JA HÄNEN KIRJEENSÄ II

Arto Nousiainen:
1. Timoteuksen kirje

PAIMENKIRJEET

Timoteus ja Tiitus

- Apostolisen siirtymävaiheen väliaikaisia erityislähettiläitä
- Lähetetty varmistamaan apostolisen perinnön jatkuminen.

1. Kirje Timoteukselle

2. Kirje Timoteukselle

Tiituksen kirje

- Opetusperinnön jatkuvuuden varmistaminen
- Terveiden periaatteiden jättäminen tulevaisuuden seurakunnan hallinnolle.

POHJOISMAINEN RAAMATTUKOULU

PAAVALI JA HÄNEN KIRJEENSÄ II

Arto Nousiainen:
1. Timoteuksen kirje

PAIMENKIRJEET

- Alkukirkon kirjoittajat vahvistavat paimenkirjeiden tunnettuneisuuden ja hyväksynnän seurakuntien keskuudessa.
- **Syytös: Paimenkirjeet ovat pseudonyymisiä kirjoituksia:**
 - Alkuseurakunta ei olisi hyväksynyt näitä kirjeitä, jos ne olisivat väärennöksiä, eivätkä Paavalin kirjoittamia.
- **Ajoitus:**
 - 1. Timoteuksen kirje ja Tiituksen kirje on todennäköisesti kirjoitettu ensimmäisen Rooman vankeusajan päätyttyä ennen seuraavaa vankeusaikaa n. 60–63 jKr.
 - 2. Timoteuksen kirje toisen Rooman vankeusajan loppuvaiheessa 64-68 jKr.

POHJOISMAINEN RAAMATTUKOULU

PAIMENKIRJEIDEN RAKENNE

- Paimenkirjeiden rakenne vastaa antiikin kirjeiden perusmuotoa.
- Ne ovat lajityypiltään kehotuskirjeitä.
- 1. Timoteuksen ja Tiituksen kirjeitä on myös verrattu antiikin ajan toimeksinanto- ja hallintoasiakirjoihin, joissa virkamies antaa ohjeita uudelle valtuutetulle liittyen hänen hallinnollisiin velvollisuuksiinsa
- Ne on osoitettu yksilöille, mutta tarkoitettu luettavaksi laajemmalle yleisölle: "Armo olkoon teidän kanssanne."

PAAVALI JA HÄNEN
KIRJEENSÄ II

Arto Nousiainen:
1. Timoteuksen kirje

EFESOS

Vähän-Aasian suurkaupunki, johon Paavali jätti Timoteuksen käsittelemään seurakuntien ongelmia.

KREETA

Kreikkalainen saari Välimeressä, johon Paavali lähetti Tiituksen järjestämään seurakuntien johtoa.

POHIOISMAINEN
RAAMATTUKOULU

PAIMENKIRJEET

Paimenkirjeistä paljastuu asioita seurakunnissa silloin vaikuttaneista vääristä opetuksista

- Ne lähtivät liikkeelle seurakuntien sisältä (1 Tim 1:3; 6:2; 2 Tim 2:14; 4:2; Tit 1:13; 3:10) mikä vastasi Paavalin ennustusta (Ap.t. 20:28-31).
- Apostolien opetuksen hylkääminen johti aina myös ongelmiin seurakunnan elämässä, palvelustyössä ja vaelluksessa Jumalan kanssa.
⇒ **väärää opetusta seuraa aina moraalisia ongelmia** (1 Kor 15:12, 34; Kol 2:8; 16-23).

APOSTOLIEN TEOT 20:28-30

"Ottakaa siis itsestänne vaari ja kaikesta laumasta, johon Pyhä Henki on teidät pannut kaitsijoiksi, paimentamaan Herran seurakuntaa, jonka hän omalla verellensä on itselleen ansainnut. Minä tiedän, että minun lähtöni jälkeen teidän keskuuteenne tulee julmia susia, jotka eivät laumaa säästä, ja teidän omasta joukostanne nousee miehiä, jotka väärää puhetta puhuvat, vetäkseen opetuslapset mukaansa."

APOSTOLIEN TEOT 20:28-30

VALVOKAA
ITSEÄNNE
VALVOKAA
SEURAKUNTAA
SUDET TULEVAT
ULKOPUOLELTA
VANHEMMISTON
KESKELTÄ NOUSEE
VÄÄRINOPETTAJIA

"Ottakaa siis itsestänne vaari ja kaikesta laumasta, johon Pyhä Henki on teidät pannut kaitsijoiksi, paimentamaan Herran seurakuntaa, jonka hän omalla verellensä on itselleen ansainnut. Minä tiedän, että minun lähtöni jälkeen teidän keskuuteenne tulee julmia susia, jotka eivät laumaa säästä, ja teidän omasta joukostanne nousee miehiä, jotka väärää puhetta puhuvat, vetääkseen opetuslapset mukaansa."

(1) TUHOAVAT SEURAKUNNAN, KOSKA VÄLITTÄVÄT VAIN ITSESTÄÄN EIVÄTKÄ SIITÄ, JA (2) JOHDATTAVAT SEURAKUNNAN HARHAAN.

ARTEMIKSEN TEMPPELI EFESOKSESSA OLI NELJÄ KERTAA SUUREMPI KUIN ATEENAN PARTHENON

1. TIMOTEUKSEN KIRJE

- Timoteus, eräs Paavalin luottomiehistä on jäänyt Efesoon järjestämään asioita kotiseurakuntien verkostossa, joka kohtaa monia haasteita.
- Paavali kehoittaa Timoteusta pysymään lujana haasteiden edessä, opettamaan seurakuntaa, kouluttamaan johtajia ja tarttumaan visaisiin tilanteisiin jotka vaativat viisasta ja päättäväistä johtajuutta.

NARRATIO: TIMOTEUKSEN ALKUPERÄINEN TEHTÄVÄNANTO

"Makedoniaan lähtiessäni kehotin sinua jäämään Efesokseen, jotta kieltäisit eräitä opettamasta toisin kuin me ja puuttumasta taruihin ja loputtomiin sukuuutteluihin. Ne aiheuttavat pikemminkin turhia kiistoja kuin edistävät Jumalan armotaloutta, joka perustuu uskoon."

1. Timoteuksen kirje 1:3-4

TOISINOPETTAJAT

Seurakunnan piirissä oli "toisinopettajia"

- Vaikutusvaltaisia henkilöitä, jotka pitivät auktoriteettiasemasta.
- Heidän missionsa ei ollutkaan enää evankeliumin julistaminen tai uskonelämän vahvistaminen
- He opittivat täysin toisarvoisista, spekulatiivisista ja seurakuntaelämästä irrallisista asioista.
- He voisivat olla hellenistisiä juutalaisia, koska he jaarittelivat laista, myyteistä ja sukuuetteloista.

MITÄ MYYTIT VOISIVAT OLLA NYKYAIKANA?

LISÄMATERIAALIA

- *mythos* = kiehtovat tarinat, joita ei voi todistaa, vaikka niihin joku totuuden siemen sisältyisikin; vastakohta *logos*
- Asioita, joista yleensä ei tiedetä. Niiden tutkimista ruokkii skandaalinhakuisuus, auktoriteettivastaisuus, mutui-tieto, toiveiden ja pelkojen ruokkiminen ja todellisuuspakoisuus.
- Niitä on vaikea todistaa suoranaisesti vääriksi, mutta ne vievät huomion pois hengellisestä tärkeistä asioista.
- Salaliittoteoriat, kaupunkitarinat, näennäishistoria, näennäistiede, esoteria, paranormaali, uskonnollinen spekulointi

ENTÄ HURAHTAMINEN SUKLUETTELOIHIN?

EXTRA MATERIAL

- *genealogia* = henkilön sukulinja, sukhistoriasta tulevan aseman ja arvostuksen perusta ja kelpuutus (pappeus, aatelisuus, ...)
- Paavalin aikana: sukuuetteloiden allegorinen ja psykologinen tulkinta (Filos Aleksandrialainen); Vanhan testamentin sukuuetteloiden nimien salatut merkitykset; Messias ehdokkaat.
- Birthers, Thomas Jeffersonin mustat jälkeläiset
- Kuningatar Elizabethin esi-isät, sayyidit
- Angloisraelismi, juutalaisten alkuperäisyys, Beta Israel, ...
- Kuuluisuuksien suomalaiset sukujuuret (Ruotsi, Alankomaat, ...)

1. KIRJE TIMOTEUKSELLE PAINOTTAÄ, ETTÄ

seurakunnalla on oma ...
MISSIONSA
JÄRJESTYKSENSÄ
FOKUKSENSA

1. KIRJE TIMOTEUKSELLE PAINOTAA, ETTÄ

Arto Nousiainen:
1. Timoteuksen kirje

seurakunnan ...

MISSIO ON EVANKELIUMI
JÄRJESTYS PERUSTUU JUMALISUUTEEN
FOKUS ON ELÄMÄ JA YHTEYS

TÄMÄN TEHTÄVÄN TAVOITE

Arto Nousiainen:
1. Timoteuksen kirje

"Käskymme päämääränä on rakkaus, joka tulee puhtaasta sydäimestä, hyvästä omastatunnosta ja vilpittömästä uskosta. Muutamat ovat eksyneet niistä pois ja poikenneet joutavaan jaaritteluun."

1. Timoteuksen kirje 1:5-6

- Paavalin mandaatin päämääränä ei ollut ainoastaan oikea painotus, vaan oikea Jumalan rakkauden motivoima ja voimistama elämä.
- Toisarvoisten kiinnostuksen kohteiden tähden he olivat hyljänneet täytetyn työn varustuksen, heidän omatuntonsa ei ollut selkeä vaan vilpillinen sekä heidän uskonsa oli muuttunut epäaidoksi uskonnollisuudeksi.

VÄÄRÄ PAINOTUS JA SEN KORJAUKSET

Arto Nousiainen:
1. Timoteuksen kirje

1:7 Nämä opettajat halusivat olla asiantuntijoita laissa

1:8-11 Korjaus 1: Lailla on paikkansa, mutta se ei ole seurakunnan elämässä

1:12-17 Korjaus 2: Paavalin oma todistus

- Kiivaus lain puolesta teki hänet murhaajaksi ja pilkkaajaksi
- Evankeliumi pelasti hänet.

TÄMÄ KÄSKY KOSKI MYÖS TIMOTEUSTA

Arto Nousiainen:
1. Timoteuksen kirje

"Tämän käskyn minä annan sinulle, poikani Timoteus, aikaisempien sinusta lausuttujen profetioiden mukaisesti, että niiden nojalla taistelisit jalon taistelun säilyttäen uskon ja hyvän omantunnon. Jotkut ovat sen hylänneet ja siksi joutuneet uskossaan haaksirikkoon. Niitä ovat Hymenaios ja Aleksandros, jotka olen luovuttanut Saatanan haltuun, kuritettaviksi, etteivät enää pilkkaisi."

1. Timoteuksen kirje 1:18-20

- Ei edes Timoteus ollut immuuni tällaiselle harhautumiselle.
- Aikaisempia Paavalin opetuslapsia oli mennyt harhaan, eikä Paavali halunnut samaa tapahtuvan Timoteukselle.

TIMOTEUKSEN UUSI TEHTÄVÄ

"Kehotan siis ennen kaikkea anomaan, rukoilemaan, pitämään esirukouksia ja kiittämään kaikkien ihmisten puolesta, kuninkaiden ja kaikkien vallanpitäjien puolesta, että saisimme viettää rauhallista ja hiljaista elämää kaikin tavoin hurskaasti ja kunniallisesti. Se on hyvää ja mieluista Jumalalle, meidän pelastajallemme, joka tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden."

1. Timoteuksen kirje 2:1-4

- Mikä on seurakunnan oikea painotus, missio tai järjestys? Se lähtee rukouksesta ja jumalisesta elämästä, ja johtaa evankeliumin etenemiseen.
- Tässä on suunta johon Timoteuksen tulisi luotsata seurakuntia.

MITEN TÄMÄ NÄKYISI SEURAKUNNASSA?

"... että kaikkialla miehet rukoilevat ... (2:8)

... ja että naiset ovat säädylisessä asussa" (2:9)

"... Seurakunnan kaitsijan [vanhimman] tulee siis olla nuhteeton ..." (3:2)

"... seurakuntapalvelijoiden tulee olla kunnioituksen arvoisia" (3:8)

"... tulee [kaitsijoiden ja palvelijoiden] vaimojen olla arvokkaita" (3:11)

- Paavali näkee sekä uskovien henkilökohtaisen elämän että seurakuntaelämän hengellisen laadun ensisijaisena asiana.
- Jos seurakunnan opetuksella olisi väärä painotus ja väärä henki se johtaisi hengellisen elämän rapautumiseen.

JUMALISUUDEN ENSISIJAISUUS

"Kirjoitan tämän sinulle, vaikka toivon pian pääseväni luoksesi. Jos kuitenkin viivyn, saat tästä tietää, miten tulee käyttäytyä Jumalan huoneessa, joka on elävän Jumalan seurakunta, totuuden pylväs ja perustus." (3:14-15)

- Jakeen 1:4 "Jumalan armotalous joka perustuu uskoon" tarkoittaa seurakuntatasolla Jumalan huoneen järjestyksenpitoa, jossa uskonelämä on ensisijaista.
- Seurakunnassa ei ole tilaa toissijaisille ja oudoille opetuksille, jotka eivät tuota hengellistä elämää tai laatua, koska siinä häviäisivät sekä uskovat että kadotuksen alla oleva maailma.

JUMALISUUDEN ENSISIJAISUUS

- Jumalinen elämä on seurakuntaelämän perusta. Terve opetus tuottaa tervettä hengellistä elämää.
- Seurakunta totuuden pylväänä ja perustuksena tukee totuutta, ilmaisee totuutta ja elää totuuden alaisuudessa.

"Me tunnustamme, että jumalisuuden [=meidän uskomme pyhä] salaisuus on suuri: Hän ilmestyi ihmisruumiissa, hänet julistettiin vanhurskaaksi Hengen voimasta, [hänen] sanansaattajansa olivat hänen silminnäköjensä, hänestä saarnattiin kansoille, häneen uskottiin maailmassa, hänet korotettiin kirkkauteen." (3:16 oma parafrasi)

EUSEBEIA

- Jumalisuuden salaisuus (*tēs eusebeias mysterion*):
- **Eusebeia** oli alunperin kansalaishyve, jumalten kunnioittaminen palvonnalla ja alistumisella yleiselle järjestykselle.
- Paimenkirjeissä **eusebeia** tarkoittaa Kristusta kirkastavaa elämäntapaa, jonka perusta on uskovan osallisuus Kristuksesta ja johon liittyy yliluonnollinen voima ilmentää Häntä tässä maailmassa.

EUSEBEIA

- 'Jumalisuuden salaisuus' voidaan myös kääntää 'jumalisuuden ilmestykseksi'. Salaisuus, joka oli nyt ilmoitettu ja paljastettu Kristuksen kautta. Se on edelleen salaisuus niille, jotka eivät usko, mutta elämä niille jotka uskovat.
- Jumalisuuden ilmestys on Kristus itse ja hänen elämänsä kautta meissä me myös ilmennämme todellista jumalisuutta.

KASVAVA VALEJUMALISUUDEN, ASKETISMIN TRENDI

"Henki sanoo selvästi, että viimeisinä aikoina jotkut luopuvat uskosta ja seuraavat eksyttäviä henkiä ja riivaajien oppeja tekopyhien valehtelijoiden vaikutuksesta, joiden omatunto on merkitty poltinraudalla. Nämä kieltävät menemästä naimisiin ja nauttimasta ruokia, jotka Jumala on luonut sitä varten, että ne, jotka uskovat ja ovat oppineet tuntemaan totuuden, nauttivat niitä kiittäen." (4:1–3)

- Paavali koki Pyhän Hengen todistavan siitä, millaisia hyökkäyksiä seurakunta kohtaa Jeesuksen paluun alla.
- Nämä väärät opettajat tietäisivät olevansa väärässä ja teeskentelisivät ja valehtelisivät tietoisesti johtaen monet terveestä uskosta luopumiseen asketismin vuoksi.

KASVAVA VALEJUMALISUUDEN, ASKETISMIN TRENDI

"Harjoita itseäsi jumalisuuteen [eusebeia] sillä ruumiin harjoittamisesta on hyötyä vain vähään, mutta jumalisuudesta on hyötyä kaikkeen, koska siihen liittyy lupaus sekä nykyisestä että tulevasta elämästä. ... Tätä käske ja opeta." (4:7–8, 11)

- Timoteuksen tuli ymmärtää tämän uhkaavan omaa hengellistä ylpeyttä vaalivan asketismin trendi ja nyppiä se jo itämisvaiheessaan pois seurakunnista, ja myös varjella itsensä, ettei hän olisi sille altis.
- Ruumiin harjoittaminen = gymnazō. Suuremmassa määrin kuin urheilijat harjaannuttavat itseään ohikiitävää kunniaa varten jumalisuuden harjoittamisesta olisi hyötyä iankaikkisesti.

OMAN JA MUIDEN JUMALISUUDEN HARJOITTAMINEN

- "... Ole sinä uskovien esikuva puheessa, vaelluksessa, rakkaudessa, uskossa ja puhtaudessa." (4:12)
- "... pidä huolta lukemisesta, kehottamisesta ja opettamisesta." (4:13)
- "... Älä lyö laimin armolahjaa, joka sinulla on ..." (4:14)
- "... Huolehdi näistä kaikista ja elä niissä, jotta kaikki näkisivät..." (4:15)
- "... Valvo itseäsi ja opetustasi, ole siinä kestävä." (4:16)

- Paavali näkee sekä uskovien henkilökohtaisen elämän että seurakuntaelämän hengellisen laadun ensisijaisena asiana.
- Jos seurakunnan opetuksella olisi väärä painotus ja väärä henki se johtaisi hengellisen elämän rapautumiseen.

SEURAKUNTIEN ERI IHMISRYHMIEN OHJAAMINEN

- "... Älä nuhtelee **vanhaa miestä** ankarasti, vaan neuvo häntä kuin isää, **nuorempia** kuin veljiä, **vanhoja naisia** kuin äitejä, **nuorempia** kuin sisaria." (4:12)
- "... Pidä arvossa **leskivaimoja** ... tahdon, että **nuoret lesket** menevät naimisiin." (5:3, 14)
- "... **Vanhimpia**, jotka johtavat hyvin seurakuntaa, pidettäköön kaksin verroin kunnian ansainneina ..." (5:17)
- "... Kaikki, jotka ovat **orjuuden ikeessä**, pitääkööt isäntiään kaiken kunnioituksen arvoisina ..." (6:1)
- "... Neuvo niitä, jotka tässä maailmanajassa ovat **rikkaita**" (6:17)

TOISINOPETTAJIEN LUONNE JA MOTIVAATIO

"Jos joku opettaa toisin eikä noudata Herramme Jeesuksen Kristuksen terveitä sanoja eikä jumalisuuden mukaista oppia, hän on **omahyväinen** eikä **ymmärrä mitään**. Hänellä on sairaalmainen **halu väittelyyn ja sanasotaan**. Niistä syntyy **kateutta, riitaa, pilkkaamista, pahoja epäluuloja ja alituista kinastelua** niiden ihmisten kesken, jotka ovat mieleltään **turmeltu-neet ja kadottaneet totuuden ja pitävät jumalisuutta keinona voiton saamiseen**." (1 Tim 6:3–5)

- Paavali palaa takaisin kirjeen aloitusteemaan toisinopettajista. Hän osoittaa, kuinka monella tavalla jumalisuuden vastaisesta opista kiinnipitäminen johtaa hengelliseen epäterveyteen.

HYVÄ TAVOITE KRISTILLISELLE ELÄMÄLLE

- "Jumalisuus yhdessä tyytyväisyyden kanssa on suuri voitto." (1 Tim 6:6)
- Sen sijaan, että tavoittelisimme itsekästä voittoa uskon elämällemme, onkin suuri voitto jos voimme elää samanaikaisesti sekä jumalisesti että nöyryydessä ja tyytyväisyydessä siinä mitä Jumala on antanut.
 - Erkaneminen evankeliumin hengestä ja sanomasta avaa monille oven ahneuteen ja itsekkyyteen, jotka johtavat turmioon (6:7–11).
- "Mutta sinä, Jumalan ihminen, pakene sellaista! Tavoittele vanhurskautta, jumalisuutta, uskoa, rakkautta, kärsivällisyyttä ja sävyisyyttä. Kilpaile hyvän uskon kilpailu ja tartu kiinni iankaikkiseen elämään ..." (1 Tim 6:11–12a)

VIIMEINEN KEHOTUS

"Timoteus, säilytä se, mikä sinulle on uskottu. Pysy erossa epäpyhistä ja tyhjästä puheista ja vastaväitteistä, joita tiedon nimellä kulkeva valhetieto saa aikaan. Siihen tunnustautuen jotkut ovat eksyneet pois uskosta.

Armo olkoon teidän kanssanne!" (1 Tim 6:20–21)

- Paavalin viimeinen kehoitus Timoteukselle jälleen toistaa ensimmäisen luvun lopun ajatuksen. Hän ei halua Timoteuksen eksyvän pois evankeliumin totuudesta. Siksi hänen tulee nöyrästi ottaa välimatkaa jo idullaan olevaan gnostisismiin, joka perustuu hengelliselle ylpeydelle ja paremmuudelle tietämällä salaisuuksia, joita "vähemmät" ihmiset eivät tiedä.

NAISET 1. TIMOTEUKSEN KIRJEESSÄ

"UUSI ROOMALAINEN NAINEN"

- Perinteisen tasavaltalaisvaimon ihanne oli säädyllinen *mātrōna*.
- 100 eKr - 100 jKr uusi vauraiden, itsenäisten ja muodikkaiden naisten ryhmä alkoi lyödä laimin perhettään sosiaalisen elämänsä tähden. He eivät huolehtineet kodeistaan, harrastivat seksiä nuorten miesten kanssa.
- Muutokset naisten omaisuuslaeissa, avioerooikeuksissa ja tilaisuuksissa olla esillä julkisuudessa tekivät tästä uuden statuksen tavoittelusta mahdollista.

KULTTUURISOTA NAISTEN ASEMASTA ANTIIKIN ROOMASSA

- Uusi ja muodikas vaihtoehtokulttuurillinen naistyyppi oli vauras, itsenäinen nainen, joka eli ja toimi prostituoitujen tavoin käyttämällä hyväkseen keisari Augustuksen lakien porsaanreikiä.
- Tähän trendiin kuului vaurauden esittely, näyttävyyttä, runsaat korut, helmet, paksu meikki, moraalittomat ja läpinäkyvät asut, fyysisten avujen esittely, ehkäisy ja sotkuiset ja usein vaaralliset abortit. Eivät käyttäneet perinteistä matrōnan huntua.

KEISARI AUGUSTUKSEN LAIT JÄRJESTYKSEN PALAUTTAMISEEN

LISÄMATERIAALIA

Lex Iulia de maritandis ordinibus 18 eKr.

Tämä laki pyrki lisäämään ylempien luokkien lisääntymistä määrämällä sakkoja ja etuoikeuksia lasten määrän mukaan, estämään sosiaaliluokkien välisiä liittoja, määrittelemään naisille sopivan käytöksen ja pukeutumisen, sekä vahvistamaan sukupuolisovinnaisuutta.

Lex Iulia de adulteriis coercendis 17 eKr.

Tämä laki toi voimaan karkoitusrangaistuksia ja omaisuuden takavarikoimisia avionrikkojille. Samoin isille ja aviomiehille annettiin lupa avionrikkojen teloittamiseksi. Keisari itse karkoitti oman villikotytärensä Julian arestiin Pandaterian saarelle.

KAUPUNKIEN JÄRJESTYKSEN PITO

LISÄMATERIAALIA

Uskonnollisen toiminnan määräykset

Kaikki uskonnollinen toiminta oli kaupunkien hallinnon valvonnan alaista. Toisinaan uskonnollisissa kulkueissa, festivaaleilla ja riiteissä hurmos saattoi ryöstäytyä käsistä ja johtaa ei-toivottuun käytökseen. Prostituoiduilla oli oma tarkka paikkansa palvontamenoissa, mutta perheellisten naisten tuli käyttäytyä asemansa mukaisesti.

Gynaikonomoi

Monissa hellenistisissä kaupungeissa oli naisille ja heidän siveellisyydelleen oma valvonnan yksikkönsä, jonka virkamiehiä kutsuttiin nimellä *gynaikonomoi*. Heillä oli oikeus puuttua naisten julkisen käytöksen ja pukeutumisen rikkeisiin.

NAISEN PUKEUTUMINEN VIESTITI HÄNEN ASEMAANSA

”Antiikin maailmassa olit se miten pukeuduit.” (T.A.J.McGinn)

- **Mātrōna**, perhettään ja avioliittoaan arvostava vaimo, pukeutui huntuun ja peittäviin vaatteisiin.
- **Hetaira**, yläluokkainen seuralainen, pukeutui näyttävästi koruihin, palmikoituihin hiuslaitteisiin, paljastavasti ja ohuisiin vaatteisiin, eikä saanut käyttää huntua.
- **Pornē**, tavallinen prostituoitu, saattoi käyttää miesten *toogaa*, muuten paljastavia vaatteita tai vain *tunika*.
- **Avionrikkomuksesta tuomittu** nainen joutui käyttämään tumman väristä toogaa eikä saanut käyttää huntua.

KULTTUURISOTA NAISTEN ASEMASTA ANTIIKIN ROOMASSA

Sävyisä ja säädyllinen vaimo, mātrōna

- *Alustunika*, pitkä ja laskostuva *stola* (toogan tapainen mekko), huntuna viitta / huivi *palla*.
- Huntu oli laillinen merkki aviomiehen auktoriteetista. Hunnuttomuus merkitsi seksuaalista sitoutumattomuutta.
- Minimaalinen meikki, vaatimattomat korut, kauniisti, mutta yksinkertaisesti laitettut hiukset, ei hiuslaitteita.

TILANTEEN TUOMAT HAASTEET SEURAKUNNISSA

Erityisesti Korintti ja Efesos olivat roomalaisia suurkaupunkeja
Suurkaupunkien seurakunnissa oli uskovia kaikista yhteiskunnallisista luokista ja taustoista. Seurakuntalaiset eivät olleet immuuneja kulttuurista tuleville vaikutteille, "uudet naiset" mukaanlukien.

Seurakunnille oli tilaa toimia, mutta sopivaisuuden rajoissa
Seurakuntien tilaisuudet kodeissa olivat puolijulkisia ja kaupunkien järjestyksenvalvonta piti silmällä myös niitä, samoin kuin muitakin puolijulkisia uskonnollisia tai ei-uskonnollisia kokoontumisia, illallistilaisuuksia ja niiden jälkeisiä tapahtumia.

KORINTTIN TILANNE

Rukous ilman huntua

Jos uskovat vaimot kokivat vapautta rukoilla ja profetoida ilman huntua se tulkittiin väistämättä "uusien naisten" asenteen ja toimintatapojen matkimiseksi.

Itse asiassa he kapinoivat perinteisiä keisarikunnan ja Korintin kaupungin normeja vastaan, miten heidän aikalaisensa olisivat nähneet kuinka vaimojen tulisi toimia uskonnollisessa tilanteessa.

Sillä miten vaimot valitsivat pukeutua ja käyttäytyä viestitti selkeästi seurakunnan kantaa näihin kiistakysymyksiin. Hunnuttomuus ei itsensänselvästi ollut säädyllystä siinä kulttuurikontekstissa.

EFESON TILANNE 1 TIM 2:9-15

1) Uskovien vaimojen pukeutuminen ja ulkonäkö

"ja että naiset ovat säädyllyssä asussa ja kaunistavat itseään vaatimattomasti ja siveästi, eivät tukkalaitteilla, kullalla, helmillä eivätkä kalliilla vaatteilla vaan hyvillä teoilla, niin kuin sopii naisille, jotka tunnustautuvat jumalaapelkääviksi." (2:9-10)

- Tämä seuraa melko tarkkaan keisarikunnan perinteisen näkemyksen mukaisia moraaliohjeita, joita monet filosofiset ja eettiset koulut opettivat.
- Säädyllysydestä luopuminen vaarantaisi seurakunnan maineen.

EFESON TILANNE 1 TIM 2:9-15

2) Uskovien vaimojen suhde opetukseen

"Naisen tulee oppia hiljaisuudessa, kaikessa alistuvana. Sitä en salli, että nainen opettaa, enkä sitä, että hän vallitsee miestä, vaan hänen tulee elää hiljaisuudessa." (2:11-12)

- Tässä ei viitata alistumiseen miehelle, vaan alistumiselle opetukselle. Hänen tulisi keskittyä opetukseen ja opetuslapseuteen, ei tyhmyyteen.
- Paavali vastustaa naisten pöyhkeää dominointia, röhkeää julkista esiintymistä and opetuksen auktoriteetin haastamista.
- Kulttuurissa ei tunnettu naisten julkista opetusvirkaa.

EFESON TILANNE 1 TIM 2:9-15

3) Lasten synnyttäminen abortoimisen tai niiden välttämisen sijaan

"Lasten synnyttäjänä hän kuitenkin pelastuu, jos hän pysyy uskossa, rakkaudessa ja pyhityksessä, eläen siveästi." (2:15).

- Eräs kaikkein polttavimmista sosiaalisista kysymyksistä keisarille oli monien yläluokan naisten kieltäytyminen lasten synnyttämisestä elämäntyylinsä vuoksi. Useimmat ehkäisyyn ja erityisesti abortin muodot olivat kuitenkin vaarallisia ja ajattelemattomia.
- Pelastus viittaa sekä seksin johtaman lastensynnytyksen terveysetuihin abortin sijasta ja hengelliseen asenteeseen "uusien naisten" asenteen sijasta.

LESKET — 1 TIM 5:3-16

Jerusalemien seurakunta tuki leskiä ⇒ Paavalin seurakunnat myös

- Tapaa ei ollut muuten Vähän Aasian yhteiskunnassa.
- Se loi valtavan taloudellisen taakan seurakunnalle — Paavalin täytyi tehdä jotain tilanteella.
- Jotkut lesket voivat mennä naimisiin, joistain sukulaiset voivat pitää huolen (morsiushinnan valvojat). Ei enää siipeilijöitä!
- Oikeat lesket olivat oikeastaan kuin seurakuntapalvelijoita, eikä heillä ollut sukulaisia, jotka voivat huolehtia heistä.

LESKET — 1 TIM 5:3-16

Nuoret lesket

- Noin 40% 40–50 -vuotiaista naisista oli leskiä, kokonaismäärältään noin 30% kaikista naisista antiikin aikana.
- Nuorten leskien naimisiinmeno ei ollut ongelma, vaan elämäntyylin omaksuminen Kristusta vastaan. Ei-uskovan aviomiehen miellyttäminen ja maailmallisen elämän eläminen.
- Kuten tänäänkin, juoruilu ja sekaantuminen toisten asioihin liittyi tietenkin rakkaussuhteisiin ja rakkauden kohteisiin, kuka on kenenkin kanssa jne.

LESKET — 1 TIM 5:3-16

Nuoret lesket

- Jos nuorten leskien elämäntyylin ongelmaan ei oltaisi puututtu, sillä olisi ollut kauaskantoiset seuraukset ja se olisi vaarantanut kristillisen todistuksen maailman edessä.
- Nuorten leskien maailmallinen elämäntapa olisi vaarantanut koko seurakunnan olemassaolon Efesoksessa, ja antanut synn vihollisille pilkata sitä (5:14). Roomalainen virkavalta oli aiemmin sulkenut kultteja, jotka vaikuttivat edistävän seksuaalista siveettömyyttä osana oppejaan.